

„Ühise põllumajanduspoliitika strateegiakava 2021-2027“ keskkonnasõbraliku aianduse ja kohalike sortide 15.05 töögrupis kerkinud teemade tagasiside.

Tagasisidet andsid Mahepõllumajanduse Koostöökogu, Eesti Aiandusliit, MES aianduskonsulent, Eesti Taimekasvatuse Instituut.

1 Palume kirjeldada, kas ja kuidas kasutate orgaanilist multši puuvilja- ja marjaaedade võrade all/ ridades ja kust see pärineb? Kas peate orgaanilise multši kasutamist vajalikuks praktikaks? Kui veel ei praktiseeri, siis millistel tingimustel oleksite valmis seda rakendada?

- Mahekoogu: Orgaaniline multš (kompost, niidetud rohi, adru, lehed, turvas jms) hoiab võra all niiskust, surub alla umbrohte, suurendab mulla orgaanilise aine sisaldust. Viimane on oluline mullaorganismideh(makro ja mikro) elutegevuse ja mitmekesisuse tagamiseks ja sellega mullaviljakuse ja tervise tagamiseks. Mida rohkem on mullas ja mullapinnal orgaanilist ainet, seda paremini saab hoida mullaprotsesside loomulikku kulgu. See on hea võimalus nn loodusliku ringmajandusega toetada looduslikku aineriinget, optimeerides puuvilja- ja marjakultuuride toitumist. Multši kasutamine aitab hoida ka niiskust ja seega vähendada vajadust kasta. Multši kasutavad tootjad kasutavad erinevaid materjale ja erinevas mahus. Kasutatavad materjalid on eelkõige niidetud rohi, lehtpuu hake, turvas jm. Võimalik oleks kasutada ka põhku ja lambavilla. Väiksemate aedade puhul tehakse töö käsitsi ja suuremate puhul tuleb kasutada masinaid. Kaasnevad kulutused multšimaterjalile ja selle laotamisele. Ka juhul, kui kasutatakse reavahedest niidetud rohtu, läheb vaja lisatööd ja võib vaja olla lisaseadmeid. Jälgima peab, et multšikiht oleks piisavalt paks, et see tõkestaks umbrohtude kasvu ja levikut. Ainukeseks probleemiks, mida tootjad mainisid, on see, et multši kasutamine võib närilisi ligi meelitada. Kui sellega on probleeme, siis võib jätta nt puude tüve ümber mõnikümmend cm vaba pinda.

Peame oluliseks ja soovitame soodustada erinevate just orgaanilisest materjalist multšide kasutamist ja katsetamist. Ettevõtteid, kes seda veel ei praktiseeri, saaks toetuse rakendamisega julgustada seda võtet rakendama. Ettepanek peaks olema valitava lisategevusega.

- Aiandusliit:
 - Õunaaias purustame hooldusniidukiga lõigatud oksad, mis jääb võrade alla. Ei pea vajalikuks kasutada ekstra, aga purustame sellepärast, et ei peaks oksti välja kandma. Maasikas ei kasuta.
 - Ei kasuta ja ei planeeri ka kasutamist maasikal, sest tegu on töömahuka protseduuriga. Ei ole mingitel tingimustel nõus ka kasutama (umbrohtude leviku oht; mõju toodangu kvaliteedile – teatud tingimustes hallituse vohamine).
- ETKI: Orgaanilise aine lisamine ja juurdetoomine on mulla toitainetega rikastamise seisukohast ja mullaelustikku aktiveerimist soodustav faktor. Seda peaks toetama ja selles suunas on vajalik liikuma.
- MES: Multši osas pooldan puuviljaaeda juurde toodavat orgaanilist multši (kooremultš, lehtpuidu hake, põhk). Ei poolda niidetud rohu kasutamist multšina - võib minna hallitama ja haigused. Juurde toomine on kulukam ja seda peaks kompenseerima.

Teen ettepaneku, et maasikakasvatajatele võiks teha lisameetme, et soodustada ka neil reavahedes juurde toodavahorgaanilise multši kasutamist (nt põhk, puiduhake, puukoor).

MEM kommentaar: Selle küsimuse all mõtlesime toetuse mõttes puuvilja ja marja püsikultuure, maasikat loeme toetuse mõttes põllumaal kasvatatavaks kultuuriks. Mitmed kommentaarid tulid maasikakasvatusele. Üldine poolehoid on olemas, liigume edasi selle lisategevuse väljatöötamisega.

2 Kas kasutate ja kas näete vajadust köögiviljakultuuride ja maasikakasvatusel külvikorras kasvatada põhikultuurina saagiks mittekoristatavaid / mulda viidavaid haljasväetisi? Kas peate haljasväetise kasvatamist vajalikuks praktikaks? Kui veel ei praktiseeri, siis millistel tingimustel oleksite valmis seda rakendama?h

- Mahekoogu: Aianduses sh köögiviljakasvatases on vaja taimedele häid toitumistingimusi – viljakat, hea struktuuriga mulda. Selle tagamiseks on üheks parimaks viisiks haljasväetiste kasvatamine. Haljasväetiste kasvatamisel on sõltuvalt taimiku liigilisest koosseisust võimalik alla suruda umbrohte ja saada suur orgaaniline mass, mille mulda viimisel aktiveerub mullaelustik. Mulla makroelustik teeb läbi massi esmase lagundamise, misjärel aktiveerunud mikroobid viivad selle taimedele kättesaadavate toiteelementideni. Mullaelustik aktiveerub, mulla struktuur paraneb ninghjärgnevatele kultuurtaimede luuakse soodsamad kasvutingimused. Haljasväetiste kasutamine onhüksnes taimekasvatusega tegelevale ettevõttele lausa möödapääsmatu vajadus mullaviljakuse kestlikuks tagamiseks. Haljasväetise kasvatamine muudab ettevõtja ka iseseisvamaks väetiste kasutamise seisukohalt, kuivõrd tal väheneb oluliselt vajadus ostetava sisendi järele.

Peame oluliseks ja soovitame soodustada haljasväetiskultuuride kasutamist. Ettevõtteid, kes seda veel ei praktiseeri, saaks toetuse rakendamisega julgustada seda võtet rakendama. Tegemist peaks olema valitava lisategevusega.

- Aiandusliit:
 - Näen vajadusena viljavahelduse korras kasvatada hernest, kindlasti vajalik.
 - Kasutan, ja minu arvates on see vajalik. Aitab kaasa mullaseisundi parandamisele. Praktiseerin seda kuna tööjõu vajadus on väike.
- ETKI: Pean vajalikuks kasvatada külvikorras saagiks mittekoristatavaid ja mulda viidavaid haljasväetiskultuure. Sellest külvikorra väljast võiks loobuda ainult siis, kui on võimalik külvikorras (vähemalt) ühel aastal kasutada sõnnikut (parimad on veise- või hobusesõnnik) või komposti. Sealjuures sõnnik peab olema saadud põhu, heina või turba baasil, ei tohi sisaldada saepuru.
- MES: Väga pooldan, et kasutataks rohkem haljasväetisi köögiviljamaa ettevalmistusel. Leian, et haljasväetise kasvatamine sissekunniga on väga vajalik.

MEM kommentaar: Kõik leiavad, et see on vajalik tegevus, liigume edasi selle tegevuse täpsemate nõuete väljatöötamisel. Peame arvestama, et haljasväetiskultuuride kasutamist arutatakse veel ka teistes töögruppides ja selle nõude sisu selgineb hilisemas faasis.

3 Kas kasutate ja kas näete vajadust köögiviljakultuuride ja maasikakasvatusel kasutada tahe- või sügavallapanusõnnikut? Kas peate seda vajalikuks praktikaks? Kui veel ei praktiseeri, siis millistel tingimustel oleksite valmis seda rakendama?

- Mahekoogu: Uurimused näitavad, et tahe- või sügavallapanusõnnikparandab oluliselt mullaomadusi, hest sellise orgaanilise aine ja toiteelementide rikka massi mõjul aktiveerub mulla elustik, hmis viib nii toitaineliste tingimuste kui ka mulla struktuuri paranemisele. hEritihhid tulemusi on saadud sõnniku ja haljasväetiste kooskasutamisel. Tahesõnniku kasutamist tuleks igati soosida, et see väärtuslik ressurss toidutootmise ringmajanduse teenistuses püsiks. hTahesõnniku kasutamine eeldab selle sisseostmist (enamasti aiandustaludes loomi pole) ja tehnikat laotamiseks. Toetus aitaks siin neid kulusid katta.

Peame oluliseks ja soovitame soodustada tahe- või sügavallapanusõnniku kasutamist. Ettevõtteid, kes seda veel ei praktiseeri, saaks toetuse rakendamisega julgustada seda võtet rakendama. hTegemist peaks olema valitava lisategevusega.

- Aiandusliit:
 - Ei ole hea mõte minu arust sest sõnnikus on palju umbrohuseemet, mis tekitab omakorda umbrohtu istandustes.
 - Sõnnikut ei kasuta, kuna ca 10 km raadiuses ei ole võimalik saada. Samas pean seda vajalikuks. Oleksin nõus praktiseerima, kui transporti- ja laotamist hüvitataks (sarnaselt muldade lupjamise toetusega).
- ETKI: Näen vajadust köögiviljakultuuridel (maasikakasvatuse seisukohast ei oska kaasa rääkida) tahe- või sügavallapanusõnniku kasutamist.

- MES: Sõnnikut on kõige parem anda enne eelvilja/ haljasväetist. Värske sõnniku sisse porgandit ei külva.

MEM kommentaar: Üldine poolehoid on olemas, liigume edasi nõude täpsustamisega. Kuna see jääb valitavaks lisategevuseks, saab iga tootja otsustada, kas tema tingimustes on tahe- või sügavallapanusõnniku kasutamine võimalik ja otstarbekas.